

Rammeavtale

Rørleggertjenester

Gjelder for regionen(e): REVI, delområde Vestfolt/Buskerud

Kontraksnummer: R00587

Saksnummer for anskaffelsen:

Oppstartdato:

Saksnummer for kontrakten:

PARTENE OG DERES REPRESENTANTER

Oppdragsgiver:		
Navn:		Organisasjonsnr:
Staten v/Forsvarsdepartementet v/Forsvarsbygg		975 950 662
Adresse:		
Rammeavtalens kontraktsforvalter (Oppdragsgivers representant):	Tlf:	E-post:
Fullmakt til å signere rammeavtalen:		

Leverandør:		
Navn:		Organisasjonsnr:
Adresse:		
E-post til mottak av innkjøpsordre:		
Leverandørens representant:	Tlf:	E-post:
Fullmakt til å signere rammeavtalen:		

SIGNATURER

Avtalen skal signeres elektronisk. Signatur vil fremkomme av egen signaturfil opprettet i kontraktsadministrasjonsverktøyet.

Del II Forsvarsbyggs generelle kontraktsvilkår for rammeavtaler

Innhold:

1	AVTALEDOKUMENTER	4
2	DEFINISJONER	4
3	ALMINNELIGE BESTEMMELSER FOR RAMMEAVTALEN	4
3.1	Om rammeavtalen	4
3.2	Rammeavtalens volum og eksklusivitet	5
3.3	Partenes representanter	5
3.4	Skriftlig kommunikasjon og elektronisk signering	5
3.5	Endringer	5
3.6	Varighet og forlengelse	5
3.7	Oppsigelse	5
4	PARTENES RETTIGHETER OG PLIKTER	5
4.1	Plikt til samarbeid og lojalitet	5
4.2	Overdragelse av kontraktsforpliktelser	6
5	LEVERANDØRENS PLIKTER	6
5.1	Reklame / informasjon	6
5.2	Samarbeid med andre	6
5.3	Utskiftning av personell på leverandørsiden	6
5.4	Uavhengighet	6
5.5	Kvalitetssikring	6
5.6	Opphør av rammeavtalen	6
6	UNDERLEVERANDØRER	6
7	AVROP PÅ RAMMEAVTALEN	6
7.1	Om avropet	6
7.2	Fullmakt til å gjøre avrop på rammeavtalen	7
7.3	Bestilling ved direkteavrop	7
7.4	Prisforespørsel for direkteavrop	7
7.5	Befaring og utarbeidelse av prisforespørsel for avrop	7
7.6	Frister for avropet	7
8	PRISBESTEMMELSER OG BETALINGSVILKÅR	8
9	MØTER	8
10	FORHOLDET TIL ANSKAFFELSESREGELVERKET ELLER ANDRE OFFENTLIGRETTSLIGE REGLER	8
11	SAMFUNNSANSVAR OG ETISKE KRAV	8
11.1	Etiske krav og retningslinjer	8
11.2	Korrupsjonsforebygging	8
11.3	Pliktig medlemskap i StartBANK	8
12	PLIKTIG MEDLEMSKAP I RETURORDNING	9

13	OPPDRAKSGIVERS RETT TIL Å FØRE KONTROLL.....	9
13.1	Revisjoner.....	9
13.2	Skatte- og avgiftsforpliktelser.....	9
13.2.1	Oppdragivers rett til å innhente opplysninger fra skattemyndighetene.....	9
13.2.2	Plikt til å etterleve skatte- og avgiftslovgivningen.....	9
14	RAPPORTERINGSPLIKT TIL BRUKERDIALOG UTLAND.....	10
15	SIKKERHET.....	10
16	MISLIGHOLD.....	10
16.1	Mislighold av rammeavtalen.....	10
16.2	Mislighold av avrop.....	10
17	TVISTER - VERNETING OG LOVVALG.....	11

1 AVTALEDOKUMENTER

Denne rammeavtalen består av dette dokumentet og følgende vedlegg:

Alle rubrikker skal være krysset av (ja eller nei)	Ja	Nei
Del II:		
Vedlegg 1: Endringer til Forsvarsbyggs generelle kontraktvilkår for rammeavtaler		X
Vedlegg 2: Rammeavtalens spesielle bestemmelser	X	
Vedlegg 2.1: Prisskjema	X	
Vedlegg 2.2: Produktliste	X	
Vedlegg 2.3: Miljø		
Vedlegg 3: Kontraktbestemmelser for avrop NS8406 og NS8405	X	
Vedlegg 4: Godkjente underleverandører		
Vedlegg 5: Databehandleravtale		X
Vedlegg 6: Elektronisk samhandlingsavtale		X
Del III:		
Vedlegg 7: Faglig oppdragsbeskrivelse	X	
Vedlegg 8: Sikkerhet	X	

Videre inngår følgende i rammeavtalen:

- Referater og annet materiale fra forhandlinger, oppklarende drøftelser og signeringsmøte som er godkjent av begge parter
- Leverandørens tilbud
- Konkurransesgrunnlaget forøvrig

2 DEFINISJONER

Begrep	Definisjon
Rammeavtalen	Denne avtalen.
Avrop	Bestilling av ytelser fra leverandøren iht. rammeavtalens bestemmelser.
Avropskontrakt	Avrop på rammeavtalen kan formaliseres som en avropskontrakt. For mal for avropskontrakt, se Vedlegg 3 Kontraktbestemmelser for avrop.
Direkteavrop	Avrop som gjøres uten gjenåpning av konkurransen, i motsetning til en minikonkurranse.

3 ALMINNELIGE BESTEMMELSER FOR RAMMEAVTALEN

3.1 Om rammeavtalen

Denne avtalen har til formål å fastsette vilkårene for de kontrakter (avrop) som oppdragsgiveren skal inngå med leverandøren om levering av varer og/eller tjenester som beskrevet i Vedlegg 2 og 7 i den fastsatte kontraktperioden.

3.2 Rammeavtalens volum og eksklusivitet

Opplysninger oppdragsgiver har gitt om historisk eller forventet behov, volum, eller prognoser for uttak av oppdrag er av orienterende art og er uforpliktende for oppdragsgiver.

Rammeavtalen gir ikke leverandøren en eksklusiv rett til å levere ytelser som beskrevet i rammeavtalen. Oppdragsgiver forbeholder seg retten til å inngå avtaler med andre leverandører. Intensjonen er likevel at Oppdragsgiver i størst mulig grad skal benytte denne rammeavtalen.

3.3 Partenes representanter

Hver av partene skal ved inngåelsen av rammeavtalen oppnevne en representant som har fullmakt til å opptre på vegne av vedkommende part i saker som angår rammeavtalen.

Partene skal skriftlig informere hverandre om en eventuell utskiftning av representanten.

Oppdragsgiver påberoper seg rett til å ikke godkjenne ny representant for leverandøren dersom det foreligger saklig grunn.

3.4 Skriftlig kommunikasjon og elektronisk signering

Skriftlig kommunikasjon kan foregå elektronisk eller ved ordinær post.

Leverandør forplikter seg til å signere alle dokumenter tilhørende denne rammeavtalen, inkludert avrop, elektronisk gjennom det system oppdragsgiver til enhver tid benytter.

3.5 Endringer

Endringer i Forsvarsbyggs generelle kontraktsvilkår for rammeavtaler skal være spesifisert i Vedlegg 1 ved signering av rammeavtalen.

Endringer i kontraktsperioden skal avtales skriftlig og signeres av begge parter. Endringsavtaler skal inngå som egne vedlegg til rammeavtalen.

Det er ikke adgang til å foreta endringer som er vesentlige.

3.6 Varighet og forlengelse

Rammeavtalen gjelder fra oppstartdato oppgitt på dette dokumentets forside, eller fra signeringsdato hvis denne inntreffer senere. For rammeavtalens varighet og mulighet for forlengelse se Vedlegg 2 Rammeavtalens spesielle bestemmelser.

Rammeavtalen forlenges ved at oppdragsgiver sender skriftlig varsel om forlengelse senest 3 (tre) måned før rammeavtalen utløper. Forøvrig kan rammeavtalen, inntil den er utløpt, forlenges etter avtale mellom partene.

Oppdragsgiver har rett til å forlenge kontrakten for en kortere periode enn den oppgitte forlengelsestiden.

Avrop på rammeavtalen kan foretas innenfor rammeavtalens virketid. De enkelte avrop kan ha varighet utover rammeavtalens opphørstidspunkt, og rammeavtalens bestemmelser vil da gjelde også etter opphørstidspunktet.

3.7 Oppsigelse

Oppdragsgiver kan si opp rammeavtalen med tre måneders skriftlig varsel. Oppsigelsen påvirker ikke allerede inngåtte avrop.

4 PARTENES RETTIGHETER OG PLIKTER

4.1 Plikt til samarbeid og lojalitet

Partene skal samarbeide lojalt under gjennomføringen av rammeavtalen. De skal i tide underrette hverandre om forhold som de bør forstå har eller vil få betydning for den annen part å kjenne til.

4.2 Overdragelse av kontraktsforpliktelser

Partene kan ikke overføre rettigheter eller plikter etter denne avtalen til en tredjepart uten etter skriftlig forhåndssamtykke fra den andre parten. Samtykke kan ikke nektes uten saklig grunn.

5 LEVERANDØRENS PLIKTER

5.1 Reklame / informasjon

Leverandøren forplikter seg å ikke offentliggjøre noen form for informasjon om rammeavtalen eller avrop under denne uten på forhånd å ha innhentet skriftlig godkjenning fra Oppdragsgiver.

5.2 Samarbeid med andre

Leverandøren skal lojalt samarbeide med oppdragsgivers øvrige leverandører og utføre sitt oppdrag slik at det faglig og fremdriftsmessig tilpasses deres arbeid.

5.3 Utskiftning av personell på leverandørsiden

Leverandøren kan skifte ut personell som er en del av tilbudet på rammeavtalen dersom det foreligger saklig grunn, eksempelvis opphør av arbeidsforhold, sykdom etc. Nytt tilbudt personell må inneha minst tilsvarende kompetanse som opprinnelig tilbudt personell. Leverandør skal oversende dokumentasjon på nytt personells kvalifikasjoner til rammeavtalens kontraktsforvalter.

Oppdragsgiver skal skriftlig godkjenne nytt personell før utskiftning kan foretas. Oppdragsgiver kan avvise nytt personell dersom det foreligger saklig grunn.

5.4 Uavhengighet

Leverandøren skal gjøre oppdragsgiveren oppmerksom på forhold som kan skape problemer for han uavhengighet, eller som kan skape interessekonflikt ved gjennomføringen av rammeavtalen eller avrop.

5.5 Kvalitetssikring

Leverandøren skal ha et implementert og dokumentert system for å sikre at arbeidene utføres i henhold til gjeldende lover, forskrifter, rammeavtalens krav og eventuelt leverandørens egne krav. Leverandøren skal også påse at underleverandører har og følger de samme eller tilsvarende systemer.

5.6 Opphør av rammeavtalen

Ved avslutning av avtaleforholdet plikter leverandøren å bidra til en smidig overgang til en eventuelt ny leverandør dersom oppdragsgiver krever det.

6 UNDERLEVERANDØRER

Leverandøren har rett til å la deler av sine kontraktsforpliktelser bli utført av underleverandører ved gjennomføring av avrop i samsvar med kontraktsbestemmelsene for det enkelte avropet. Hans kontraktansvar overfor oppdragsgiveren endres ikke ved bruk av underleverandører.

Dersom leverandøren ønsker å få godkjent andre underleverandører enn de som er listet opp i Vedlegg 4 skal han skriftlig varsle rammeavtalens kontraktsforvalter innen rimelig tid. Oppdragsgiver kan ikke nekte å godkjenne ny underleverandør uten saklig grunn. Vedlegg 4 skal oppdateres ved endring av eller ny underleverandør.

7 AVROP PÅ RAMMEAVTALEN

7.1 Om avropet

Leverandøren plikter å levere de varer og/eller tjenester som omfattes av rammeavtalen etter avrop fra oppdragsgiver.

Leverandørens ytelser skal være i samsvar med de krav som fremkommer av rammeavtalen, og utføres i henhold til oppdragsgivers oppdragsbeskrivelse ved avropet.

Leverandør plikter å varsle rammeavtalens kontraktsforvalter om avrop i strid med denne rammeavtalens vilkår og mekanismer.

7.2 Fullmakt til å gjøre avrop på rammeavtalen

Enhver person som er ansatt hos oppdragsgiver anses å ha fullmakt til å gjøre avrop, med mindre det etter forholdene fremstår som åpenbart at vedkommende ikke har fullmakt til å forplikte oppdragsgiver.

Innleide konsulenter kan ikke forplikte oppdragsgiver.

For hvert enkelt avrop avtaler partene særskilt hvem som er deres representant.

7.3 Bestilling ved direkteavrop

Alle direkteavrop skal skje skriftlig, enten i form av en innkjøpsordre med tilhørende ordrebekreftelse eller avropskontrakt.

Forsvarsbygg har automatisk utsendelse av innkjøpsordre fra vårt ERP-system. Leverandøren skal oppgi en e-postadresse for mottak av alle innkjøpsordre på rammeavtalen. Avtalt e-postadresse er oppgitt på rammeavtalens forside.

Ved bestilling i form av avropskontrakt skal mal for avropskontrakt i Vedlegg 3 benyttes og signeres av begge parter.

7.4 Prisforespørsel for direkteavrop

Forut for et direkteavrop kan oppdragsgiver be om et kostnadsoverslag eller en fastpris, heretter omtalt som en prisforespørsel.

Leverandøren skal så snart det er mulig, og senest innen to virkedager, bekrefte mottak av prisforespørsel. Bekreftelsen skal inneholde svar på når forespurt tilbakemelding er klar.

Dersom det mangler opplysninger av betydning for kalkulering av prisforespørsel, skal leverandøren straks varsle oppdragsgiver om dette.

Dersom bekreftelsen på mottatt prisforespørsel ikke inneholder noe dato for svar på henvendelse skal svar på prisforespørsel sendes til oppdragsgiver senest innen 10 virkedager fra forespørselen ble sendt fra oppdragsgiver. Leverandør kan be om lengre frist dersom oppdragets art og omfang tilsier det.

7.5 Befaring og utarbeidelse av prisforespørsel for avrop

Leverandøren bærer selv kostnader i forbindelse med befaring, tilbud og utarbeidelse av prisforespørsel dersom ikke annet er avtalt i Vedlegg 2 Rammeavtalens spesielle bestemmelser.

7.6 Frister for avropet

Oppdragsgiver kan fastsette rimelige frister for avropet.

Er ingen frister angitt, skal leverandøren påbegynne oppdraget innen rimelig tid etter mottatt avrop, og gjennomføre oppdraget med rimelig fremdrift og uten unødvendige avbrudd. Leverandøren skal i så fall sende en bekreftelse på oppstartdato til oppdragsgiver.

Leverandøren skal i god tid gjøre oppdragsgiver kjent med hva han behøver av opplysninger, grunnlagsmateriale og beslutninger for å gjennomføre oppdraget, og når dette skal foreligge.

Dersom leverandøren behøver lengre frist(er), eller mener at fristen(e) er urimelige må leverandør varsle om dette uten ugrunnet opphold. Av varslet må det fremgå en begrunnelse for forlengelse av frist og forslag til ny leveringsdato.

Oppdragsgiver kan fastsette at en eller flere av fristene i avropet skal være dagmulktbelagt.

8 PRISBESTEMMELSER OG BETALINGSVILKÅR

Rammeavtalens priser og betalingsvilkår skal legges til grunn ved alle avrop. Prisene oppgitt er maksimale priser. Leverandøren kan tilby lavere priser. For ytterligere prisbestemmelser og prismekanismer se Vedlegg 2 Rammeavtalens spesielle bestemmelser og Vedlegg 3 Kontraktsbestemmelser for avrop.

9 MØTER

For planlegging og oppfølging av rammeavtalen skal det avholdes møter mellom leverandør og oppdragsgiver som spesifisert i Vedlegg 2 Rammeavtalens spesielle bestemmelser. Oppdragsgiver fastsetter tid og sted for møtene. Ved behov kan hver av partene også kreve at det skal holdes egne møter for å ta opp særskilte problemstillinger.

Kostnader til møter godtgjøres ikke.

10 FORHOLDET TIL ANSKAFFESESREGELVERKET ELLER ANDRE OFFENTLIGRETTLIGE REGLER

Dersom det på noe tidspunkt fremstår som sannsynlig for Oppdragsgiver at denne rammeavtalen strider mot det til enhver tid gjeldende anskaffelsesregelverk, eller andre offentligrettslige regler, kan avtalen bringes til opphør med umiddelbar virkning etter ensidig skriftlig melding fra Oppdragsgiver. Leverandør kan ikke fremme krav basert på slikt bortfall.

Det samme gjelder for avrop.

11 SAMFUNNSANSVAR OG ETISKE KRAV

11.1 Etiske krav og retningslinjer

Leverandøren plikter å gjøre seg kjent med og overholde de etiske krav og retningslinjer som gjelder for Forsvarsbygg. De for tiden etiske kravene og retningslinjene kan leses på <https://www.forsvarsbygg.no/no/om-oss/samfunnsoppdraget/etikk-og-varsling-i-forsvarsbygg/>.

Leverandør skal signere og oversende «Etisk egenerklæring for leverandører til forsvarssektoren» i forbindelse med tilbudet, og deretter årlig i forbindelse med rapportering.

11.2 Korrupsjonsforebygging

Leverandøren plikter å arbeide for å forhindre korrupsjon i sin virksomhet. Leverandøren må kunne vise til at de har iverksatt tiltak eller har systemer som skal forebygge korrupsjon og påvirkningshandel. Dette kan være etablering av internkontroll, utarbeidelse av etiske retningslinjer, opprettelse av varslingskanal og lignende, og som minimum går ut på å forebygge korrupsjon og påvirkningshandel.

11.3 Pliktig medlemskap i StartBANK

Dersom oppdragene under rammeavtalen gjelder bygg- eller anleggsbransjen skal leverandøren ved inngåelse av rammeavtalen fremlegge kopi av registreringsbevis fra StartBANK. Registreringsbeviset må ikke være eldre enn ett år.

Leverandøren skal gi StartBANK fullmakt til å innhente skatte- og avgifts informasjon (SKAV-info) i hele kontraksperioden.

Personell fra virksomhet som ikke er registrert i StartBANK kan nektes adgang til byggeplass.

Punktet gjelder også for underleverandører.

12 PLIKTIG MEDLEMSKAP I RETURORDNING

En norsk leverandør (merverdiavgiftsregistrert i Norge) skal senest ved kontraktsinngåelsen fremlegge dokumentasjon (medlemsbevis fra Grønt Punkt Norge AS eller tilsvarende ordning) for at han er medlem i en miljømessig forsvarlig returordning for sluttbehandling av emballasje eller oppfyller forpliktelsen gjennom tilsvarende egen returordning. Dersom Leverandøren er av den oppfatning at han ikke kommer til å benytte emballasje, skal han senest ved kontraktsinngåelsen sende en skriftlig erklæring til Oppdragsgiver om dette.

13 OPPDRAGSGIVERS RETT TIL Å FØRE KONTROLL

13.1 Revisjoner

Oppdragsgiver har rett til innsyn i leverandørens organisasjon, systemer og dokumenter for det formål å verifisere at rammeavtalens vilkår overholdes.

Ved revisjon skal leverandøren vederlagsfritt yte rimelig assistanse.

13.2 Skatte- og avgiftsforpliktelser

13.2.1 Oppdragivers rett til å innhente opplysninger fra skattemyndighetene

Før kontraktsinngåelse skal leverandøren gi oppdragiver en fullmakt for utvidet skatteattest, se vedlegg til konkurransegrunnlagets del I. Tilsvarende gjelder for underleverandør som benyttes for å oppfylle et kvalifikasjonskrav.

Fullmakten gir oppdragiver rett til, et ubegrenset antall ganger, å innhente taushetsbelagte opplysninger fra skattemyndighetene som er angitt i fullmakten. De rettigheter og plikter som fremgår av fullmakten, gjelder i 4 år fra signering av fullmakten. Fullmakten er generell for Forsvarsbygg, og opprettholdelse av fullmakten er vesentlig for kontraktsforholdet.

Fullmakt for utvidet skatteattest skal undertegnes av alle underleverandører så tidlig som mulig, dog minimum 10 dager før oppstart av underleverandørens arbeid med mindre annet skriftlig avtales med oppdragiver.

13.2.2 Plikt til å etterleve skatte- og avgiftslovgivningen

Leverandøren skal til enhver tid etterleve Norges skatte- og avgiftslovgivning, herunder levere skattemeldinger og a-meldinger samt betale skatt og avgift i henhold til skatteforvaltningslovens frister. Det samme gjelder underleverandører.

Oppdragiver kan under kontraksperioden kreve at Leverandøren betaler utestående skatt eller avgift uten ugrunnet opphold. Dersom restansene gjelder en underleverandør kan Oppdragiver kreve at Leverandøren sørger for at underleverandøren betaler det utestående uten ugrunnet opphold.

Brudd på ovennevnte plikter gir oppdragiver rett til å kreve at forholdet rettes opp, eller om nødvendig bytte ut underleverandør, innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra oppdragiver.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan påberopes av oppdragiver som grunnlag for heving.

Alle avtaler leverandør inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelse.

14 RAPPORTERINGSPLIKT TIL BRUKERDIALOG UTLAND

Kontrakt gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Brukerdialog Utland i henhold til skatteforvaltningsloven § 7-6.

Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden. Leverandøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt oppdragiver som følge av at leverandøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet er leverandørens ansvar og skal betales av ham.

15 SIKKERHET

Dersom rammeavtalen og avropet innebærer at Leverandøren får tilgang til eller tilvirker skjermingsverdig informasjon, eller får tilgang til et skjermingsverdig objekt eller infrastruktur, plikter Leverandøren å ivareta krav gitt i, eller i medhold av, lov om nasjonal sikkerhet av 1. juni 2018 nr. 24 (sikkerhetsloven) med forskrifter.

Leverandøren må selv dekke utgifter til å oppfylle krav som følger av sikkerhetsloven med forskrifter, hvis ikke noe annet følger av avtalen, sikkerhetsavtalen eller forskrift (se forskrift om sikkerhetsklarering og annen klarering av 20. desember 2018 (klareringsforskriften) § 31).

Leverandøren er ansvarlig for å påse at sikkerhetsbestemmelser etterleves i egen virksomhet og hos underleverandør som medvirker i anskaffelsen. Overtredelse av sikkerhetskrav vil kunne anses som vesentlig mislighold av Leverandørens kontraktsforpliktelser.

Forsvarsbygg har etter sikkerhetsloven § 4-1 annet ledd et ansvar for å påse at Leverandøren har tilstrekkelig risiko- og sikkerhetsforståelse. Det innebærer at Forsvarsbygg som ledd i oppfølgingen av at Leverandøren oppfylder sine kontraktsforpliktelser vil kunne kontrollere at kravet til forsvarlig sikkerhetsnivå er oppfylt. Leverandøren skal legge til rette for at Forsvarsbygg kan gjennomføre slik kontroll.

For ytterligere krav til sikkerhet, se Vedlegg 8.

16 MISLIGHOLD

16.1 Mislighold av rammeavtalen

Mislighold av rammeavtalen håndteres i henhold til alminnelige kontraktsrettslige prinsipper.

Erstatning for indirekte tap kan ikke kreves. Indirekte tap omfatter, men er ikke begrenset til, tapt fortjeneste av enhver art, tapte besparelser, tap av data og krav fra tredjeparter.

16.2 Mislighold av avrop

Mislighold og sanksjoner knyttet til det enkelte avrop er regulert i Vedlegg 3 Kontraktsbestemmelser for avrop.

Gjentatt eller vesentlig mislighold av avrop vil kunne bli ansett som vesentlig mislighold av rammeavtalen.

17 TVISTER - VERNETING OG LOVVALG

Tvister som ikke avgjøres i minnelighet, skal behandles ved de ordinære domstolene.

For utenlandske kontraktsparter avtales Oslo som verneeting.

Tvister behandles etter norske materielle- og prosessuelle rettsregler.